

Polecenia podsumowujące

1. Omów politykę aliantów wobec pokonanych Niemiec i ich sojuszników.
2. Oceń działania aliantów mające na celu ukaranie zbrodniarzy wojennych.
3. Oceń, czy kompetencje poszczególnych organów ONZ umożliwiały jej skuteczną realizację celów statutowych.

Konferencja w Poczdamie (17 VII – 2 VIII 1945)

Uczestnicy: Józef Stalin (ZSRS), Harry Truman (USA), Winston Churchill, a po wygranych wyborach – Clement Attlee (Wielka Brytania).
Cel: uzgodnienie dalszych działań wobec pokonanych Niemiec.

Główne postanowienia

- podział Niemiec na cztery strefy okupacyjne (amerykańską, brytyjską, francuską i sowiecką)
- podział Berlina na cztery sektory
- wprowadzenie planu „czterech D” – denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja
- decyzja o ściganiu i osądzeniu zbrodniarzy wojennych
- tereny na wschód od Odry i Nysy Łużyckiej pod zarządem państwa polskiego, Prusy Wschodnie podzielone między Polskę i ZSRS
- przesiedlenie ludności niemieckiej, głównie z Polski, Czechosłowacji i Węgier
- postanowienie o powołaniu do życia Rady Ministrów Spraw Zagranicznych

Procesy norymberskie i inne rozliczenia zbrodniarzy wojennych

XI 1945 – X 1946 – proces w Norymberdze; osądzenie 22 osób, w większości należących do nazistowskiej elity władzy (m.in. Hermanna Göringa).

1947–1948 – kolejne procesy w Norymberdze i oskarżenie blisko 200 osób.

Działalność Międzynarodowego Trybunału Wojskowego dla Dalekiego Wschodu w Tokio.

Działalność w Polsce Najwyższego Trybunału Narodowego sądującego m.in. wysokich rangą dygnitarzy niemieckich władz okupacyjnych i niektórych członków załogi obozu zagłady Auschwitz-Birkenau.

1961 – proces Adolfa Eichmanna.

Traktaty pokojowe w Paryżu (1947)

Konferencja pokojowa w Paryżu mająca na celu doprowadzenie do podpisania traktatów pokojowych z sojusznikami Niemiec.

10 II 1947 – podpisanie traktatów paryskich.

Główne postanowienia

- Włochy – utrata wszystkich kolonii, strata części terytorium na rzecz Francji, Grecji i Jugosławii
- Bułgaria – powrót do granic z początku 1941 r., zachowanie Dobrużdy Południowej dzięki wsparciu Kremla
- Finlandia – zmuszona do uznania granicy z ZSRS z 1940 r.
- Węgry – utrata wszystkich nabytków terytorialnych uzyskanych po 1938 r.
- Rumunia – utrata Dobrużdy Południowej (na rzecz Bułgarii) i Besarabii (na rzecz ZSRS), odzyskanie Siedmiogrodu
- wszystkie państwa sojusznicze III Rzeszy zobowiązane do wypłaty odszkodowań wojennych i ograniczenia liczebności sił zbrojnych

Organizacja Narodów Zjednoczonych (1945)

IV–VI 1945 – konferencja w San Francisco mająca na celu określenie zasad pokojowego współistnienia na świecie – gwarantem ONZ.

24 X 1945 – wejście w życie Karty Narodów Zjednoczonych i początek działalności ONZ.

Główne zadania ONZ

- utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa na świecie
- rozwijanie przyjaźni między państwami na zasadach równouprawnienia i samostanowienia
- stanie na straży poszanowania prawa międzynarodowego
- wspieranie współpracy międzynarodowej na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego państw na świecie

Główne organy ONZ

- Zgromadzenie Ogólne
- Rada Bezpieczeństwa
- Sekretarz Generalny

1948 – uchwalenie przez ONZ Powszechnej deklaracji praw człowieka.

Polecane publikacje

H. Arendt, *Eichmann w Jerozolimie. Rzecz o banalności zła*, tłum. A. Szostkiewicz, Kraków: Znak, 2022.

J.J. Heydecker, J. Leeb, *Proces norymberski. Trzecia Rzesza przed sądem*, tłum. M. Zeller, Warszawa: Wyd. RM, 2015.

P. Machcewicz, A. Paczkowski, *Wina, kara, polityka. Rozliczenia ze zbrodniami II wojny światowej*, Kraków: Znak Horyzont, 2021.

